

Dit jaar géén Polderdag in Rhooon – Polderkolder 400

Vanaf 2007 wordt er door een werkgroep betrokken bewoners een Polderdag Rhooon georganiseerd om bewoners uit de dorpen en regio te laten zien wat er allemaal in de polders te beleven is. Waarbij op de vrijdag vóór de Polderdag er een “Scholendag” is waarop scholen de deelnemende bedrijven en instellingen kunnen bezoeken om het “boerenleven” te ervaren. Met de nadruk op de agrarische sector en hoe het dagelijks eten gemaakt en in de markt gezet wordt in al zijn verschillende vormen. Om de burger (uit de stad) en het platteland met elkaar te verbinden en te laten zien wat daar allemaal bij komt kijken. Diversiteit aan teelten en gewassen, veehouderij, zorg voor het landschap en de natuur – kortom alles wat leeft, groeit en bloeit in de polders rond Rhooon. Met name om de mensen te informeren en laten zien hoeveel moois het gebied te bieden heeft en waarom het belangrijk is om dit cultuurlandschap en zijn historie te bewaren en niet onder water te zetten (hetgeen met een zoetklei-oermoeras begin deze eeuw de plannen waren).

De laatste jaren werd dit georganiseerd als programmaonderdeel binnen de VVPA (Vereniging Vrienden Polders Albrandswaard) waar diezelfde werkgroep zich inzette om de agrarische sector en de transitie naar natuurinclusieve landbouw te laten zien. Jaarlijks konden we nieuwe gewassen en teelten laten zien, nieuwe ontwikkelingen en initiatieven voor de biodiversiteit en natuur, waar we met infomarkten en wandelingen over en langs de akkers de bezoekers al het moois lieten zien.

De dragers van het historisch cultuurlandschap, veelal de boeren, hebben al zes eeuwen bijgedragen aan de ontwikkeling van het landschap en het onderhoud er van. De dijken met bomen, de grienden, de akkers, weides, boomgaarden en de watergangen met alles wat daarin leeft en beweegt werden veelal aangelegd en “gratis” onderhouden door de boeren en landheren die het beheerden. Maar nu zie je dat veranderen, er wordt landschap en natuur “gemaakt” met allerlei elementen die op de korte termijn leuke resultaten geven, maar wie gaat dat straks onderhouden en betalen? Al die nieuwe natuur, milieuvriendelijke oevers, hoogstamfruitbomen en hagen vragen onderhoud en kennis van zaken. Voorlopig is dat niet productief en opbrengstgevend. Nu zijn er nog geld en middelen, maar de potjes daarvoor zijn eindig en mensen willen voor natuur nu eenmaal niet betalen. En de hoop dat vrijwilligers dat gratis zullen gaan doen zal op den duur ijdel blijken

Belemmeringen Polderdag

We zien nu dat er een kentering waarneembaar is. Er is voor boeren steeds minder ruimte en daardoor voor een Polderdag ook. De boeren worden gedwongen hun bedrijf te verkopen aan de Provincie die heel andere plannen heeft daarmee. De bedrijfsgebouwen worden afgebroken en een aantal van hen stopt met de uitoefening van het boerenbedrijf (de Klerk, Kooiman-v.d.Linden, de Koning) of gaat daar binnenkort mee stoppen hier in de polder (Noordzij, van Herk). Allemaal boeren die geen toekomstperspectief meer hebben daardoor, en ook geen rol meer kunnen spelen bij de Scholendag en Polderdag. Verder worden er ook aan de opzet en uitvoering van de Polderdag beperkingen opgelegd. Waar we vroeger een wandeling konden maken over de akkers in de Zegen- en Portlandpolder is dat nu tot 1 augustus verboden gebied vanwege het verlengde broedseizoen dat gehanteerd wordt. Dus geen bezoek van wandelaars op boerenlandpaden in die polders helaas. Ook dat haalt een

stuk van de charme en beleving van de polders, door iedereen zo gewaardeerd, er af. Dus nog een reden om dit jaar van de Polderdag af te zien.

De lange termijn visie

Wat we in het geheel missen is een visie. Je kunt wel een streefbeeld maken, dat later uitwerken naar een streefbeeld-plus, maar dat is nog geen lange termijn visie – dat ontbreekt er aan. Met lede ogen moeten we aanzien dat uitgekochte boerenbedrijven langzaam ontmanteld worden en tot woonerf worden.

Je kunt natuurlijk de boeren uitkopen en zo snel mogelijk de bedrijfsloodsen slopen, maar de zittende boeren hebben juist behoefte aan deze loodsen. Voor opslag en verwerking van hun producten onontbeerlijk. Temeer daar zij nu nieuwe gewassen telen of op een biologische manier. Echter, biologische gewassen mogen niet in dezelfde ruimte worden opgeslagen als gewassen geteeld op de “gangbare” manier, dat moet apart. En bijvoorbeeld spelt en gerst zouden ze ook graag lokaal willen opslaan en verwerken, nu moet de spelt en emmertarwe gepeld worden bij bedrijven op verre afstand of moeten ze de gerst elders laten kiemen en mouten alvorens ze dat tot bier kunnen brouwen. Dat is veel transportkilometers maken en is slecht voor de ecologische “footprint”. Maar daar houdt de Provincie geen rekening mee en heeft er blijkbaar ook geen boodschap aan. Wel de opdracht geven om natuurinclusief (zonder gewasbescherming en kunstmest) gewassen te telen maar voor de gevolgen en afzet daarvan geen aanvullende voorzieningen scheppen, dat moet de markt zelf maar oplossen.

Hetzelfde kun je zeggen van de historische boerderijen. Je kunt alles wel opkopen (Zegenhoeve, Portlandhoeve, Vlakkenburg) maar dan moet je het ook onderhouden of er een plan/visie mee hebben. Ook dat is er alleen op papier en het verpauperd met het jaar. Wel wordt momenteel de Vlakkenburg gerenoveerd als kantoor van de Gebiedscoöperatie en er wordt een soort vergader/ontvangstcentrum van gemaakt. Leuk plan maar er staat ook op de 6 ha van de Rode Boog een welkomst- en ontvangstcentrum ingetekend bij de “toegangspoort” naar het Buitenland van Rhooen. Is dat dan niet dubbel en weggegooid geld? De visie ontbreekt naar ons idee, of er is blijkbaar geld over om sommige dingen dubbel te doen.

En wat te denken van de verkeersafwikkeling in het gebied. Bij de creatie van de wijk Portland is afgesproken dat zodra de Rhoonse Baan er lag, dat de Essendijk verkeersluw zou worden gemaakt. Ook daar komt in al die jaren nog niets van terecht, het wordt alsmaar drukker is de polders met zowel recreatief- als bestemmingsverkeer. En op drukke verkeersdagen bij ongelukken of afsluitingen dan ook nog eens een enorme stroom sluipverkeer door de polders.

De logica van alle beleid en beslissingen is natuurlijk ook ver te zoeken. De boeren, die hebben moeten verkopen maar door willen gaan met hun bedrijf, hebben geen enkele zekerheid dat zij over een jaar hun land nog terug kunnen pachten. Hoe kun je als ondernemer in machines en materiaal (plant- en pootgoed) investeren als je niet weet voor hoe lang je kunt blijven zitten. Waar moet bijvoorbeeld de Vossenburg hun groene asperges gaan planten en telen – een 10-jarig gewas, dat ga je niet ergens zetten als je niet zeker weet dat je dat land een zekere periode kunt pachten.

En wat te denken van onze “lokale” groenteboer Gert van Herk die al jaren teelt voor winkels in de omgeving en voor Rechtstreekx en de Rotterdamse Oogstmarkt. Die moet straks ook zijn loods afbreken en stoppen met zijn bedrijf terwijl één kilometer verderop in dezelfde polder met dezelfde bestemming een nieuw initiatief van de Herenboeren wordt omarmd. Die daar ook groenten gaan telen en verkopen aan hun leden/consumenten tegen een minder marktconforme prijs en waarbij de leden met het wekelijks ophalen van hun portie ook nog eens voor extra verkeersbeweging zorgen.

Nog één onbegrijpelijke move is de melkveehouderij van Noordzij aan het Weegje. Die moest ook verkopen, de stallen worden gesloopt en hij hoopt in de Hoekse Waard verder te kunnen. Maar is het dan niet idioot dat je vorige week een enquête ziet van studenten van de Hogeschool Rotterdam, die blijkbaar van iemand de opdracht hebben gehad om uit te zoeken of er behoefte is aan melkveeproductie, schapen, varkens, kippen, en vleesvee in de polders. De zittende boer wegjagen en afbreken en dan weer een nieuwe melkveehouderij binnen halen. Belachelijk.

Nog een twijfelpunt inzake visie en lange termijn denken is de opzet en exploitatie van 30 ha hoogstamfruit boomgaarden. Wie onderhoudt dit komende jaren en wie gaat straks de vruchten plukken. Letterlijk en figuurlijk. Goed voor de biodiversiteit wellicht, maar eer er vrucht van gedragen en verkocht wordt ben je zo 10 jaar verder en wie gaat er met een ladder (arbotechnisch) de boom in om te oogsten? De beoogde en met fanfare aangekondigde uitbater Cider-Cider heeft opgegeven dus gaan vrijwilligers van de Provincie of de Buytenhof dat doen? Is er een plan hoe dit zich gaat ontwikkelen of laten we het maar op zijn beloop?

Over de menselijke maat hebben we het dan nog niet eens gehad. Wat te denken als je gedwongen wordt je bedrijf, dat doorgaans al generaties in de familie is, te verkopen – of als je door zou willen gaan niet weten wat de toekomst te bieden heeft dan wel, met die almaar durende onzekerheid die al ruim 20 jaar duurt, verder te moeten werken. Dat is toch geen beleid in een tijd waarin men de mond vol heeft over “bestaanszekerheid” en meer van dat soort kreten.

Wat doet en kan de VVPA

De VVPA is min of meer ontstaan uit een aantal betrokken inwoners die zich verbaal en via de Polderkolder manifesteerden tegen de plannen om de polders onder water te zetten en de vruchtbare cultuurhistorische akkers om te vormen naar een zoetklei-oermoeras zonder een toekomst voor de huidige bewoners en gebruikers. De “protestbeweging” Platform Polders Albrandswaard en later Red de Polders Rhoon is geleidelijk omgevormd naar een “meedenkbeweging” die zou participeren in de op te richten Gebiedscoöperatie. Daarvoor is een Vereniging Vrienden Polders Albrandswaard (VVPA) opgericht, iets breder van opzet, waarbij alle polders van Albrandswaard (en niet alleen de 600 ha Buijtenland van Rhoon) betrokken en vertegenwoordigd werden. Dit om de belangen van de bewoners en betrokkenen die geen bedrijf of gronden in het gebied hadden tóch betrokken te maken en een stem te geven bij de toekomstige plannen en inrichting van het gebied.

Met één vertegenwoordiger en stem in de Gebiedscoöperatie zouden we daarmee invloed uit kunnen oefenen op het beleid en de plannen was de gedachte, maar dat bleek op termijn een dooie mus. Onze ene stem woog niet op tegen al die andere stemmen van

belanghebbenden zoals ondernemers, natuurclubs, producenten en recreatieve instellingen die ook lid waren van de Gebiedscoöperatie. Veel plannen en ideeën die er bij de VVPA leven worden voor kennisgeving aangenomen, niet serieus naar gekeken of soms gewoonweg gekopieerd en onder eigen naam van de Gebiedscoöperatie uitgevoerd. We worden niet of te laat geïnformeerd, mede omdat er diverse partijen meer gewicht in de schaal hebben met grotere belangen. En er op beslissingsniveau ook nog een aantal issues zijn over de diverse verantwoordelijkheden van òf Gebiedscoöperatie òf Gemeente òf Provincie Zuid-Holland die niet op één lijn zitten. De constante wisselingen van mensen binnen de twee laatste organisatie dragen ook niet bij tot een opbouwende en structurele communicatie.

De plannen en ideeën die de VVPA bijvoorbeeld heeft ingediend voor de 6 ha (met herbouw Molen 't Hert op een erf, graanopslag met mouterij en bierbrouwerij, proeflokaal, landbouwwinkel lokale producten etc.) worden weliswaar deels ingetekend maar niet ingepland. De beloofde 5 plus ha boscompensatie voor de kap Rhoonse stort wordt nog niet voor 20% gerealiseerd. Het plan van aanpak voor de landingsplek Flying Dutchmen stagneert en naar het alternatief wordt niet gekeken. Maar als men kan scoren met reeds bestaande plannen en ideeën van de VVPA dan wordt het heel snel omgezet en gekopieerd als een eigen idee zoals bij de Napoleonroute, de struin- en boerenroutes, de gewasborden, het Driepolderpunt en zo meer. Waardoor de VVPA het idee krijgt wel goed te zijn voor helpende handen, bemensing en ideeën bij de uitvoering, maar voor nieuwe initiatieven en plannen alles zelf te moeten doen en niet wordt gehoord. Terwijl wij de kennis van het gebied en de expertise hebben, maar er wordt niet met ons overlegd zoals bij het Verkeersplan en de 6 ha Poort Buitenland - een gemiste kans.

Open Monumentendag

Als VVPA maken we ons grote zorgen over de ontwikkelingen van de laatste jaren en ontbreekt de motivatie en mogelijkheid om een volwaardige Polderdag neer te zetten. Maar we willen onze 600 jaar oude polders met de nog resterende boerderijen, ruïnes en gebouwen wel als een historisch Monument zien en laten zien. Vandaar dat we tijdens de Open Monumentendag op 14 september een route zullen uitzetten langs alle bijzondere en oude gebouwen in Albrandswaard. Niet alleen in de polders maar ook binnen de gemeentelijke kernen. Poortugaal en Rhon hebben gelukkig nog voldoende te bieden en dat willen we ook koesteren en tonen. Van al deze oude gebouwen zullen we een korte beschrijving maken met de wetenswaardigheden die je met de fiets of lopend met een plattegrond kunt gaan bekijken. Een samenwerking tussen de Monumentendag commissie en de VVPA waarbij we uit beider archieven zullen putten om u van een dag historisch cultuurlandschap in de breedste zin van het woord te laten genieten.

Tot 14 september!

de VVPA